

## ABONAMENTELE

## Pentru Sibiu:

1 lună 1 cor. 70 bani,  $\frac{1}{4}$  an 5 cor.,  $\frac{1}{2}$  an 10 cor., 1 an 20 cor.  
Pentru ducerea la casă cu 30 bani pe lună mai mult.

## Pentru monarhie:

1 lună 2 cor. 40 bani,  $\frac{1}{4}$  an 7 cor.,  $\frac{1}{2}$  an 14 cor., 1 an 28 cor.

## Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$  an 10 franci,  $\frac{1}{2}$  an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

## TRIBUNA

## INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua oară 12 bani  
a treia oară 10 bani

Redacția și administrația: Strada Poplăci Nr. 15.

Se prenumără la poște și librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se însoțesc.

Numeri singuratici la 10 bani se vând în Sibiu: la librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni și la librăria L. Michaelis, strada Cisnădiei, 27. — În Alba-Iulia: la librăria Weissberg și la librăria

La

## Abonament lunar

pentru

Martie st. vechi

invită

Administrația ziarului „TRIBUNA”

## Stat creștin?

Nu. Ungaria nu mai are nici un Dumnezeu. Idolul conducătorilor din Ungaria este *puterea exclusivă, nefericită*. Totul, ce poate influența mersul afacerilor din stat voese să se concentreze în mâinile lor. Acesta este *credeu* guvernului maghiar.

O dovadă mai puternică, cât de pronunțată este născuț guvernului maghiar de a ține toate mijloacele de cârmuire volintă în mâinile sale, — ca trăgându-se în fața autonomiei catolice, nici o să se poată închipui. A ajuns proverbială autonomia catolică din Ungaria.

E lucru cunoscut, că fondul școlar catolic din Ungaria este colosal de mare. Acesta, dat în libera administrare a catolicilor, n'ar putea servi, cel puțin în așa măsură nu, planurilor guvernului. În linia a doua, clerul înalt catolic, care în unele privințe, condus de interese personale, este aplicat a merge mână în mână cu guvernul, prin amestecul elementului civil ar fi influențat și determinat la acceptarea unor principii, cari ar contrazice celor dela putere.

Două motive puternice deci fac autonomia catolică imposibilă.

Așa de adânc s'a înrădăcinat sistemul de cîmă în Ungaria, încât cei ajunși la cârmă nu se sfioase a comite orice pentru menținerea puterii. Ca mijloc eficace în ei nimicierea ori-cărui sentiment moral, creștinesc și introducerea francmasonismului în toate cercurile așa zisei inteligențe.

Ori-cum stau lucrurile, trebuie să recunoaștem, că toleranța creștină, sentimentul religios are o însemnată influență în manifestarea faptelor omenești. Cine se poate aventura în sfera moralei nu este aplicat așa ușor a comite nedreptăți și fărâdelegi. Și chiar prin aceasta se poate explica cerbicioșia guvernului maghiar, care cu ori-ce preț voeste să împedice reînvierea înfrunțată din decretarea autonomiei.

Un sistem imoral, numai prin imoralitate se poate susține. Sistemul

inaugurat de oligarhia maghiară este în gradul cel mai pronunțat lipsit de moralitate. În dietă se fălesc deputații cu neconfesiunea, cu lojele francmazonice și cu sfruntarea dogmelor creștine. Demonstrații de natura aceasta corespund pe deplin vederilor jidane. Evreii, ca oameni lipsiți de firmitate caracterului, conduși numai de interese proprii, urlă cu cei mai guralivi împreună, se alătură la cei cu putere în mână, pentru-ca să aibă și ei parte de „razele binefăcătoare” ale puterii.

Un caz concret de uriașă obraznicie și influență, ce au Jidanii în Ungaria:

Un copil din flori al unei fete de Evreu din capitală, este chinuit de mămă-sa, care dorește să se scape de el, de „rușinea” ce l-o cauzează acest produs al amorului ei nepermis. Se descopere acest barbar fapt, poliția intervine, băiatul este instalat într'un spital, îngrijit de călugărițe, scăpat de peire, și în urmă *botezat*.

Ce crimă grozavă! Să cuteze cineva a *boteza* un Jidan scăpat de moarte prin bunăvoința surorilor de caritate. Mezei Mór, deputatul, se *întrepune la Széll Kálmán*, protestează contra faptului cutozător, și... prim-ministrul pornește cercetare aspră pentru constatarea: cine a comis „volnicia”?

Da, contra Jidivilor nu-i permis să se comită „volnicie”.

Românii pot fi maghiarizați cu forța, dar încreștinarea unui Evreias e interzisă. Copilașii români pot fi smulși din brațele mamei lor și uitate limba și legea, cu sutele, dar pentru un Evreias imediat intervine Széll Kálmán... Jidanii își pot administra toate fondurile (și au multe fundațiuni) liber scutiți de orice amestec: noi însă trebuie să suferim controla guvernului până și în... cântările noastre.

Când așa stau lucrurile, nu-i mirare, că autonomia catolică este o chestiune de batjocură pentru guvernul maghiar, deși majoritatea colosală a Ungurilor aparține religiei catolice.

N'am fi făcut amintire de lupta pentru crearea autonomiei catolice, dacă nu ne-ar importa într-o cârmă și pe noi. Cu rezolvarea autonomiei catolice are să se rezolveze și *autonomia bisericească catolică românească*. Și faptul acesta este de o mare importanță pentru noi.

E fapt, că până în trecutul apropiat, preoțimea greco-catolică avea mână liberă în chestiunile de influență națională, fiind independentă de ordinea guvernului. Astăzi, acceptând în parte ajutoarele de stat, cari li-se ofer la *recomandăția fisolgăbiraelor*, deci a unor factori

politici, mâinile lor sunt legate într-o cârmă și nu rare-ori cu durere vedem, cum acestia se folosesc de preoțimea română, ca de un mijloc potrivit pentru ajungerea unor scopuri politice *contrare* intereselor românești.

Dar această stare voese să o decreteze de stabilă prin *încorporarea autonomiei bisericești române în autonomia catolică*, ceea-ce ar avea rezultate fatale pentru noi.

Nu putem îndesajuns solicita atențiunea prelaților nostri greco-catolici la acest iminent pericol. Eventualitatea unei autonomii *comune* cu cea catolică ar produce în sinul poporului român o puternică mișcare, condusă de alternativa: sau *autonomie proprie*, sau *los vom Rom!* Ear mistuirea forțelor naționale și pe teren religios ar fi în detrimentul tuturor.

Acesta a fost motivul ce ne-a făcut să arătăm pe deoparte influența c virșitoare în Ungaria a dușmanilor creștinismului, ear pe de altă parte să sulevăm și posibilitatea învingerii autonomiștilor catolici, ca astfel cei competenți să nu întârzie a se folosi de toate mijloacele posibile pentru salvarea intereselor unei însemnate părți a poporului român.

R.

Sibiu, 15 Martie 1901.

## Naționalitatea în armată.

*În parlamentul austriac s'a votat legea de recrutare. Înainte de votare a fost un discurs și ministrul Landwehr-ului, contele Welsersheimb, în care vorbind despre naționalitate, și-a exprimat dorința, că simțul național trebuie dezvoltat și în armată, pentru că „în cazuri serioase conștiința națională este un factor de mare ponderositate”.*

Ce zic la aceasta maghiarizătorii nostri?

## Bancă agrară în Croația.

În toate țările din Europa astăzi politica este condusă în prima linie de principiile economiei naționale. Luptele statelor mari europene pentru cucerirea de noi colonii, noua piețe, noua terenuri de desfășurare a activității economice, își află justificarea în principiul, că în raport cu ridicarea bunei stări economice se întărește sentimentul de neafinare, ambițiunea națională și progresul cultural.

E de înțeles deci, că popoarele mai mici încă au ajuns la această convăgare, și, amesurat forțelor de cari dispun, tind la întărirea tot mai tare a lor pe terenul economic. Un exemplu de-

spre aceasta ne ofer *Croația*, cari, deși popor mai mic, ca poporul român, și-au asigurat o poziție de invidiat în viața politică a monarhiei noastre.

O mișcare puternică s'a pornit în Croația pentru înființarea unei mari *bănci agrare*, cu menirea națională de a scăpa poporul croat de ruina materială ce-l amenință. Deja până acum, o mulțime de fruntași ai Croaților au subscris sume însemnate pentru noua bancă. Inteligența croată a lăsat la o parte orice considerațiuni de partid, singur nobilul scop de a sări în ajutorul poporului i-a condus în această întreprindere națională.

Fără îndoială, acest act național al Croaților este comentat în multe chipuri de presa străină, mai ales de cea maghiară, care ar dori, ca toate popoarele de sub coroana Sf. Stefan să ajungă la sapă de lemn, pentru-ca cu atât mai ușoară să fie subjugarea aceluia.

„Agramer Tagblatt”, răspunzând la insinuațiunile șoviniste, zice între altele, că: „conștiința de responsabilitate pentru soartea națiunii noastre, simțul de datorință ne-a poruncit, ca să facem ceva și să punem stavilă decadenței economice, ce se observă în cele mai largi straturi ale poporului croat”.

Cele spuse de „Agram. Tagb.” despre poporul croat, se potrivesc în deplină măsură și la poporul român. Strimțorat de guvern, năpădit de Jidani, apăsător de greutate, poporul român este amenințat în jumare parte de cea mai neagră miserie. Și nimeni nu se gândeste să sară în ajutorul lui, să-l scape de ruina, ce-l amenință. Puternicii zilei, cari vreau peirea noastră, vedem, că trimițându-i asupra bietului popor român, să-i mai împuțineze tot mai mult din ramurile de câștig, să-i iee și ultima sfărâmură de pâine dela gură.

Am relevat noi, nu de mult, idea înființării unei mari bănci ipotecare, cu menirea de a servi interesele vitale ale poporului român. E drept, că la început se cer jertfe și multă muncă, dar în schimb ar urma cu vreme recunoștința unei națiuni întregi. Cu mare bucurie am saluta pe conducătorii băncii românești, dacă ar urma laudabilul exemplu al inteligenței croate.

## Consulii și limba maghiară.

În privința *afferului* ivit din cauza limbii maghiare între capitala Ungariei și între consuli austro-ungari din Gaud și care a provocat în foile maghiare atacuri de orgie șovinistice în contra numitului consul, „Pesti Napló” primește

din cercuri aproape de ministerul de externe dela Viena unele deslușiri, cari de sigur vor fi ca un duș rece pentru creșterii înfrînțate ai șovinismului nostru. Eată ce se zice în deslușirea vieneză: „Consulul austro-ungar din Gaud ocupă numai un *oficiu de onoare*, el nu e nici-decum consul din vocațiune, sau chiar diplomat, ci este un simplu comerciant, care își îndeplinește agendele fără de nici o plată și numai la taxele regulamentare este îndreptățit. Dela un astfel de consul ad onore este greu a pretinde să știe, să vorbească și să scrie ungurește. (Mare minune, dacă așa ceva va încăpă și într-o căpățină ungurească!) Cei mai mulți consuli onorifici ai monarhiei, fiind comercianți în localitățile respective, nu pricep limba ungurească, dar' de multe-ori *nici pe cea nemfească* (Mângâierea asta de sigur nu putea să lipsească!).

„Consulul austro-ungar din Gaud însă și fără îndoială a comis o greșală, căci ei îl are îndrumare, ca toți ceilalți consuli, ca să trimită spre traducere la ambasada austro-ungară din țara respectivă, ori-ce scrisoare solită dela o autoritate ungărească, dacă ei nu pricepe ungurește. Nu merită însă pentru acest lucru ce se ține de calea administrativă, să se scrie *îndată* articole voluminoase și să se ceară *dimiterii* imediată din post a unui om, care de ani de-arîndul îndeplinește *gratuit* agendele consulare. (Vorbește se fii! Așa ceva nu încapă în cadrele cavalerismului unguresc!).

„Guvernul ungar — se zice mai departe în deslușire, — respective ministerul de interne și de justiție, având în considerare *interesele partidelor*, a atras de repetate-ori atențiunea autorităților, ca mai ales în rescriptele adresate oficiilor consulare să *adnezze și traducerea germană a rescripțelor* — eventual să redacteze rescriptele în limba germană sau franceză. Guvernul ungar știe foarte bine, că dintre cei aproape 400 consuli onorifici (cea mai mare parte *oameni privați și comercianți*) foarte puțini știu ungurește. Prin trăgănarea afacerilor, prin trimiterea înocoace și înocoale a actelor spre traducere se *periclitează interesele partidelor*. Așadară *șovinismul implacabil poate aduce adese-ori pagube însemnate părților interesate*”.

Dacă n'ar avea compatrioții nostri minte și inimă bulgărească, am fi în drept să presupunem, că vor înțelege strămăna și rușinoasa lecție, ce li-se strigă din Viena.

## FOIȚA „TRIBUNEI”

## 15 Martie.

I. Azi se sârbează în toate părțile Ungariei din partea Maghiarilor aniversarea zilei de 15 Martie 1848, când s'a proclamat în Pesta „libertatea și egalitatea de drepturi” în Ungaria. Sub firma acestei „libertăți și egalități” Maghiarii erau conduși de *cel mai extrem șovinism față de naționalități*.

Eată cum ne descrie evenimentele din jurul acestei zile *Alexandru Papu Ilarian* în memorabilul său op *Istoria Românilor din Dacia superioară* (vol. II, pag. 4—10), apărut în Viena la 1852:

„Când a erup revoluțiunea europeană, Slavii și Românii de sub jugul unguresc se aflau în cea mai mare înfrîntare asupra ungurismului. Dieta ungurească din Pojon condusă de Kossuth, în care dintre Slavi și Români numai Croațilerău reprezentăți, *umpluse de amărăciune de toți Slavii și Românii*, prin pretențiunile cele escentrice ale ungurismului, care această dietă îl formula acum în legi de teamă. Această dietă, mai ales desbaterile din Noemvrie și Decembrie anul 1847 și din primele luni ale anului 1848, n'au fost alta decât un adevărat consiliu tiranic, cum s'e stîngă pe toți Slavii și Românii și s'e-i *topescă în căldarea ungurismului*. Vă-

zurăm luptele lui Kossuth cu deputații croați, cari cu atăta virtute își apărău naționalitatea, văzurăm proiectul lui Kossuth despre introducerea limbii ungurești în bisericele Slavilor și ale Românilor, precum și în școlile satești ale acestora etc. etc. Revoluțiunea europeană află dieta ungurească într'un desbateră acestor cauze întăritoare. Desbaterile asupra contribuțiilor generale, asupra ușurării sau ștergerii iobăgiei ș. a., — în-cât acestea le consideră dieta ungurească numai ca mijloace spre a aduce cu atât mai cu înlesnire la ungurism pe Slavi și pe Români — puțină consolățiune putea să le cășune, de oare ce pentru aceste bunuri materiale trebuiau să-și consacre cel mai înalt drept moral — *dreptul personal al naționalității*.

II. Toată lumea cea bună s'ar îndemna a crede, că Ungurii în urmarea revoluțiunii din Februarie, dacă nu din simțământul de drept, dacă nu în urmarea principiilor de egalitate ce le proclama revoluțiunea: cel puțin din însuflarea unei politici sănătoase, care singură putea să le asigure existența națională, ca unei națiuni ce se află singură în lume, înconjurată de mulțimea Slavilor și Românilor: toți, *cari nu cunoșteau caracterul unguresc* ar fi crezut, că Ungurii constrinși de aceste împrejurări vor părăsi politica de mai înainte, se vor lăpăda de planurile subjugătoare și amorsat atât dreptului, cât și chiar interesului lor propriu național bine înțeles, — se vor întoarce către Slavi și către Români și le vor concede nu nu-

mai egalitate individuală, ci egalitate națională, că vor proclama confederațiunea Ungurilor, Slavilor, Românilor și Germanilor a toată țara. Un atare pas drept ar fi fost nu numai consunător spiritului timpului și tendențelor Slavilor și ale Românilor: un atare pas ar fi asigurat nu numai viitorul națiunii ungurești fără nici o vătărare de sânge; ci o atare urmare, pe atât de înțeleaptă, cât de dreaptă ar fi asigurat Ungurilor și oaregii-care preponderantă în negociațiile țării — și aceasta atât din recunoștința Slavilor și Românilor către Unguri, ca față de o națiune ce prin o atare politică dreaptă se făcea într'adevăr generoasă și preputită înaintea tuturor, cât și prin superioritatea Ungurilor, materială și intelectuală, ce și-o agonisiră prin domnirea milenară peste Slavi și peste Români. Dar' durerea fatalității cea nedumită la destinase la pierire, precum zice francul Desprez, și voi ca să se împlinească între Unguri aceea lege a istoriei, în urmarea căreia, precum prea bine observa Kémény Zsigmond, fiecare revoluțiune europeană — până-când va sta sistemul prezentă a staturilor, e condamnată de urșită la aceea, că până ce deoparte lătește asupra onora libertatea universală, de altă parte se nimicească integritatea teritorială sau constituțiunea altora; așa Boemia în urmarea păcii vestfalice și războiului de 30 de ani, așa Polonia în urmarea celor două revoluțiuni franceze: și revoluțiunea din 1848 nimici statul

unguresc. Căci, cum zice Desprez \*\*, „din nefericire, sumeția Ungurilor li orbi asupra situațiunii celei adevărate a țării. Nici o putere nu li se părea lor mai legitimă, mai asigurată, ca aceea-ce o eserčiau ei ca națiune guvernantă, și de loc nu cuprindeau, că supușii lor, Slavii și Românii ar pute concepe cugetarea de a aspira la egalitate politică. În cazul unei rezistențe armate, Ungurii nu se îndoiau nici-decum, că nu li-ar pute ucide și estermia pe rebeli. Această opinie era chiar a partidei cele mai înaintate în materia reformelor legislative, acelei partide înflăcărate, care unind într'acest chip ideile libertății și ale domnirii în programă sa, speră, că va câștiga prin concesiuni la clasele suferinde — țărani iobagi — dreptul de a le desnaționaliza. Jurnalul lui Kossuth, Slovac de origine, ungurist și însuși din copilarie, cel mai cutozător dintre Unguri și cel mai ambițios, era în capul acestei partide și o personifica în elocvența sa cea asiatică și fără regulă”.

Așa Ungurii la faima revoluțiunilor europene, *necum se se fi convins de egalitatea tuturor națiunilor*; ci spre marea lor nefericire tocmai din contră ei își nălușeau, că acum a bătut ora, când ungurismul se triumfeze deplin, când „*patria cea mare maghiară și națiunea cea tare maghiară*” se se creeze pe ruinele naționalității slave și române.

III. În 3 Martie folosindu-se Kossuth de mișcările universale-provoacă

pe dieta ungurească, că sub răspunderea cea înfricoșată pentru momentele timpului de față s'e-și ridice politica la înălțimea aceea, ce li-o arăta timpul și să se determine la lucruri mărețe după împrejurările timpului în care se afla, deci proiectă o adresă către Maiestate, în care între altele se se ceară „formarea unui minister unguresc responsabil”; se acceptă cu unanimitate Cuvântul cel potent, ce-l ținu Kossuth cu această ocaziune, făcând o întipărire mare nu numai în națiunea ungurească; ci, de oare-ce Kossuth bătă cu amărăciune în acest cuvânt sistemul absolutist din Viena și propuse, ca să se ceară dela Maiestate constituțiune și pentru provinciile ereditare, făcând întipărire și în Austria și putem zice, că acest cuvânt preles gloatelor adunate în Viena, în 31 Martie dădă cel mai de aproape impuls la erumperea revoluțiunii în Viena.

IV. Când în 14 Martie ajunse în Pojon faima revoluțiunii din Viena și căderii lui Meternich: dieta la propunerea lui Kossuth conchise cu unanimitate lucruri, cari de altă-dată ar fi cerut discuțiuni de ani sau zeci de ani: ștergera iobăgiei pe lângă desdaunare din partea statului, purtarea comună a greutăților țării etc. etc. Toate se acceptară cu unanimitate.

Conservativii apăsători de puterea evenimentelor nu numai că nu cutară a se opune, ci declarară în casa magnaților, că: „dîngii în împrejurările preente se învoesc la toate nu numai cu abnegare de sine, ci tocmai cu en-

\*) Măg egy szó a' forradalom után, p. 4, 5.

\*\*) Tom. II. p. 26.



## La afacerea pedagogilor — din Arad.

Privitor la regretabila afacere a pedagogilor din Arad, redactorul „Drapelului” din Lugoj, dl Dr. Corn. Jurca publică în nr. dela 13 l. c. la loc de frunte un articol, din care dăm următoarele:

»Departele este de noi gândul de a aproba o grevă de studenți față de organele superioare, din ori-ce motiv s'ar ivi aceasta. În ori-ce institut de educație trebuie să domnească ordine și disciplină, căci numai astfel poate să corespundă instituția menirii sale. Dar dacă nu putem aproba greva, nu putem aproba nici măsurile drastice ce s'au luat pentru suprimarea ei.

Tochmai conducătorii unui institut menit să crească învățători pentru popor trebuie să țină în primul rând cont de recerintele pedagogiei și una din aceste este a căuta cauza psihologică a faptului, care reclamă măsuri energice și corecte.

Ori-cât de severi am fi în judecarea tinerilor greviști, totuși nu ne putem feri de impresiunea, că fondul suferințelor și de natură ideală și până la un punct sîntem chiar dator să apreciem frumoasa probă de solidaritate colegială, care s'a afirmat în momentul, când cei îndreptățiți la vot au făcut cauză comună cu acei colegi ai lor, cari se credeau jigniți în drepturile lor, când li-s'a luat prin decizia consistorială dreptul ce-l aveau mai înainte.

Și dacă nu aprobăm greva declarată, fiindcă nu putem aproba nici o grevă de studenți, sîntem dator să luăm în considerare ca moment atenuant natura ideală a cauzei, care a dus lucrurile la ascuți. Și dacă nu erau domniile din consistoriu conduși de alte considerente, decât de cele de natură curat pedagogică, credem că fără îndoială găsim alt expedient mai eficace, d. e. suspendarea societății până se vor liniști spiritele sau altă rezolvare prin care, fără de a vătămă autoritatea, puteam împăca conflictul între zidurile institutului și evitând escitarea spiritelor în măsură așa de mare și cercuri atât de largi, precum s'a întâmplat acum.

Durere, evenimentele au luat alt curs. Consistorul plenar a aprobat măsurile luate și studenții eliminați și spăriați au luat lumea în cap.

O parte din ei s'au anunțat la Caransebeș spre primire în institutul de acolo și lucru neînțeles — consistorul resp. episcopul din Caransebeș, — pare-că anume ca să răspundă cu un pendent la solidaritatea pedepsită, a luat solidaritate cu consistorul din Arad, — deși profesorii din Caransebeș erau pentru primirea studenților — refuzând primirea studenților arădani în institutul din Caransebeș, ceea-ce e cu atât mai neînțeles, cu cât între acești studenți se afla și unul, care n'a fost relegeat din Arad și totuși n'a fost primit la Caransebeș.

Cei relegați au fost eschiși numai din institutul din Arad, prin refuzul din Caransebeș se potențează acum pedeapsa la eschidere din două institute. Mai rămâne un singur institut gr.-or. român, cel din Sibiu, care însă e prea departe.

Ce se va alege din acești tineri? Două căi le mai rămân deschise: sau trec la greco-catolicism, sau trec la stat. În un caz li forțează solidaritatea aradocaransebeșană la proselitism confesional, în celalalt caz la proselitism național.

Eată gravele consecvențe ale lucrurilor petrecute!

tusiasm\*). Singur spiritul lui Széchenyi nici în această mare de bucurie nu se putea determina »să se bucure au să se supere asupra evenimentelor moderne: tumultul auditorilor nu-l împiedeca pe acest profet nici în mijlocul exaltații universale să nu aducă aminte Ungurilor, »că Ungaria poate să fie fericită, dar se poate, că luptându-se cu sine însăși și ajungând la o supremă\*). Tot în gedința din 14 Martie se decidea, că în ziua următoare să plece la Viena o deputațiune mare, care să aștearnă Împăratului cererile națiunii și în special să stăruie formarea ministerului unguresc. Deputațiunea dietală, în capul ei Archiducele Stefan, ear' spiritul ei Kossuth, de vre-o 300. Unguri, parte membri ai dietei, parte tinerime dietală, în 15 Martie ajunse în Viena. Viena cuprinsă pe Unguri cu cel mai mare entuziasm și cu distincțiune pe Kossuth nu numai ca pe regenatorul Ungariei, ci și ca pe liberatorul Austriei.

V. Până-când se afla Kossuth cu deputațiunea în Viena, spiritul lui lucra și din departe cu conaționalii sei. Tot în 15 Martie se introduce în Pesta în faptă libertatea tiparului și se tipărește

\*) Kemény Zsigmond zice: »De acolo căci contribuțiunea comună și răscumpărarea totală se putură pune în lucrare în surprinderea ce a urmat la faima revoluțiunii din Februarie, nu urmează, cumcă aceasta s'ar fi putut face pe cale ordinară». Még egy szó a forradalom után, pag. 59.

Ne întrebăm acum, că în vremuri când se stigmatizează cu drept cuvânt fiecare proselit național și se condamnă politica de stat care protejează acest proselitism, că în vremuri când în mod neoportun se bate clopotul în dungă pe tema primejdiei proselitismului confesional, ne întrebăm, că în astfel de timpuri e fapt românesc și creștinesc, e corect, e bine, e corespunzător interesele vitale ale poporului român să stăruim tineri la pași desperați, pe cari nici-când nu i-ar fi făcut din îndemn propriu?!

Ne întrebăm — și lăsăm răspunsul forurilor competente din Arad și Caransebeș.

Videant consules...

Dr. Corneliu Jurca.

## Instalarea protopresbiterului Dr. Ioan Stroia la Seliște.

— Raport special al „Tribunei” —

— 24 Februarie 1901.

Sînt aproape trei ani, de când în urma răposării fostului protopresbiter Dr. Nicolau Maier, protopresbiterul Seliștei a rămas vacant.

Dorința frunțașilor acestui curat românesc și curat ortodox tract era, ca în fruntea lui să pună un bărbat înzestrat cu calități superioare intelectuale, muncitor conștient și doritor de înaintare în toate, ca astfel să ridice acest tract la locul său cuvenit: a ocupa unul dintre locurile de frunte între protopresbiteralele gr.-or.

Dorința frunțașilor spre bucuria generală este acum împlinită!

Bărbatul dorit și căutat s'a aflat în persoana dlui profesor seminarial Dr. Ioan Stroia.

Entuziasmul, cu care s'a făcut azi toamnă alegerea acestuia, întrunind unanimitatea voturilor, era cea mai puternică garanță, că alesul întrunește toate calitățile reclamate de fiii acestui tract pentru fiitorul lor protopresbiter.

Raportul amănunțit despre primirea ce i-s'a făcut cu privilegiu instalării noul protopresbiter va dovedi pe de o parte bucuria și fericirea ce o au simțit atât credincioșii parohiei Seliștei, al căror paroh este, cât și credincioșii din tract, că-și ved pe omul dorit, de care atâtea speranțe frumoase leagă, de altă parte va dovedi din nou, că acești credincioși sînt conștii de însemnătatea ce o are postul de protopresbiter în organismul nostru bisericesc.

### Primirea la gara Seliștei.

Cu trenul de Sâmbătă 24 Februarie st. v. la 4 ore p. m. sosi noul protopresbiter, însoțit de stimabila doamnă și dl asesor consistorial Nicolau Ioan în gara Seliște. Aici eșise într-o împănare dinului primăria comunală din Seliște condusă de șeful cercului administrativ Petru Drăgits și de preoțimea, învățătorimea și alți frunțași din comunele din tract sub conducerea dlui adm. protopres. Petru Juga sen.

Prin vorbiri amodorate, ținute de dl adm. prot. P. Juga sen. în numele tractului, și de dl prim-pretor P. Drăgits în numele primăriei din Seliște și a cercului acestuia a fost bineventat noul protopresbiter. Ambelor vorbiri le-a răspuns, mulțumind pentru primirea neașteptată ce i-se face. Între ovațiuni furtunoase generale s'ajunse apoi în trăsura. Un convoiu constător din peste 30 de trăsuri se pune apoi în mișcare spre Seliște.

### Primirea în piața Seliștei.

Cu tot timpul nefavorabil, căci ploua, în piața Seliștei la »podul cel mare»

următoarele 12 puncte, ca cererile națiunii ungurești:

1. Minister unguresc independent responsabil.
2. Ridicarea censurii.
3. Dietă anuală la Pesta.
4. Libertate de religieune, garantată înaintea legii.
5. Chemarea în lăuntra a miliției ungurești, departarea celei străine.
6. Jurarea miliției pe constituțiune.
7. Gardă națională.
8. Eliberarea prinșilor politici.
9. Libertate de învățatură.
10. Tribunale de jurai.
11. Deschiderea cancelariei și a locotenenței.
12. Uniunea cu Transilvania.

Tot în această zi după ameză în Pesta, incurajată prin evenimentele din Viena, luă mișcarea o față tot mai vie. O gloată de vre-o zece mii, agitată prin cuvântările entusiastice ale lui Petőfy, Vasváry și Jókai, ca să stee Ungurii statornici pe calea apucată și să-și consacre viața și sângele pentru independența țării ungurești — realiză încă una din pretensiunile naționale, scăpând din prinoare pe arestanții politici. În 16 Martie se formară comitete de siguranță, cari provocară pe patrioți de a se înrola în garda națională.

\*) Budapesti Hiradó de, a. 1849 nr. 786.

eșiseră într-o împănare noului lor păstor, Selișteii cu mic cu mare. Toate reuniunile în corpore, învățătorii au format cu elevii un lung și drăguț spălar.

Sunetul clopotelor anunțau, că cel așteptat cu atăta dragoste intrase în comună. Ploaia încoțase. Pe cer a mândru cureubeu se ivește. Înlocuia admirabil o poartă triumfală. Cu puternice strigăte de »trăiască» este primit noul păstor suflătesc al acestei comune.

Președintele comitetului parochial Dr. Nicolae Comșa pășeste în fața dîului și-l bineventează cu următoarele cuvinte:

»Sfinția voastră dle protopresbiter-paroch! În convingerea că venirea sfinției voastre în mijlocul nostru înseamnă începutul unei ere de augmentată muncă rodnică pentru binele obșteas românesc în genere și în special pentru biserica și școala, comitetul parochial ca reprezentant al credincioșilor, însoțit de toate corporațiunile morale din loc vă aduce prin graiul meu tributul de iubire, stimă și încredere.

Cu inimă deschisă și curată vă zice bine ați venit și vă urează zile îndelungate și senine, ca cunoscutele forțe intelectuale de cari dispuneți să-și poată afla teren rodnic în acțiuni menite binelui. Să trăii!«

Adănc emoționat răspunde acestui călduros salut dl protopresbiter, promițând că se va născu la satisfacere tuturor speranțelor legate de dînsul.

Ambele vorbiri au fost acoperite de prelungite urări.

### La vecernie.

Prinspalirul format de elevii școlai, care și el înainta mereu, într-o ordine esemplară mulțimea merge la »Biserica-mare» spre a asculta vecernia. Biserica spațioasă îndată a fost îndesuită de public. O parte însemnată a trebuit să rămână afară în cimitir și de aici de lângă ferestri voiau a asculta servind pentru prima-dată pe noul paroch.

Înainte de începerea serviciului divin o delicioasă surprindere a făcut »Reuniunea română de cântărie» din loc, atât dlui protopresbiter cât și numărului public. A executat anume: Psalmul XVI.: »Păzește Dumnezeu-le», compoziție de E. Mandyczewski. Textul acestui Psalm precum și melodia bisericească, la auzul căreia ești transpus într-o evlavie adâncă și pe lângă aceste acuratețea cu care el a fost executat din partea bravei reuniuni, au fost potrivite momentului și a contribuit foarte mult la ridicarea splendorii zilei.

A urmat apoi celebrarea serviciului prescrip pentru vecernie. Dulcea voce și ținuta model preoțească a noului slugitor în altarul Dîui a emoționat pe numărul public.

### Duminecă.

Nici nu se începuse serviciul divin și biserica era plină de credincioși. Deși celebrat serviciul divin chiar de singurul domn protopresbiter, totuși el era mărș și s'erbătorec. Răspunsurile liturgice le dădea »Reuniunea de cântărie». La un loc potrivit dl protopresbiter a ținut

### Cuvîntul de instalare.

Măncînd dela cuvintele lui Isus: »Mergend învățați toate neamurile... etc. a vorbit cu multă căldură despre cele trei virtuți creștinești: credință, iubire și speranță; despre chemarea preotului și marea răspundere ce o are el atât înaintea oamenilor cât mai ales înaintea lui Dumnezeu. Vorbind despre rolul ce l'a avut și îl are biserica în sînul poporului nostru, declară că-și ține de cea mai cardinală datorie a sădii în inima credincioșilor sei credința în Dumnezeu și iubirea de neam. Vorbind apoi despre însemnătatea și rolul școlilor noastre, declară că va păzi ca în aceste să se sădească în inima elevilor sămînță bună, dreaptă și frumoasă pentru tot ce este bun și frumos, creștinesc și românesc. Va ține la păstrarea tuturor datinilor și obiceiurilor bune, dar' va lucra din toate puterile la stîrpirea multor datine și obiceiuri rele ce sînt incubate în poporul nostru.

Frumoasa vorbire, presărată cu multe citațiuni din Sfînta Scriptură o termină cu înălțarea unei admirabile rugăciuni către Dumnezeu, pe carea cu toți o ascultă în genunchi.

»Fă Doamne — zice — ca ziua aceasta, momentul înțirării mele în acest sfînt altar al Tîu, să fie un izvor nesecat de bunățate pentru toți credincioșii acestei frumoase parochii și a acestui tract protopresbiteral.

»Întărește-ne în virtuțile strămoșești și fă ca să înțelegem glasul timpului, care ne chiamă la lucrare armonioasă pentru de a pute săvîrși lucruri frumoase și Tîe bine plăcute...«

Cuvîntul acesta de instalare a făcut cea mai bună impresiune. Mîngăiați suflătește ne-am depărtat cu toții din biserică, nutrind în inimile noastre bogăție de nobile speranțe pentru viitor.

### Prânz comun.

Îndată după serviciul divin s'au prezentat dlui protopresbiter delegații tuturor corporațiunilor și ai reuniunilor din loc. La 12 ore apoi s'a servit în sala festivă a școlai un prânz comun, de sine înțeles, cu mîncări de post.

În cea mai bună dispozițiune a ducă acest gustos prânz. Toastele, de sine înțeles, n'au putut să lipsească. Toate au fost primite cu furtunoase ovațiuni la adresa celui-ce erau destinate. În special toastul ținut de domnul protopresbiter pentru I. P. S. Sa Metropolit a fost secundat de ovațiuni puternice. În mijlocul acestora Dr. Nicolae Comșa propune a se trimite, ceea-ce se și primește cu mare însuflețire, următoarea telegramă Eminenței Sale:

»Selișteii întruniți la masa festivă din incidentul instalării noului lor paroch și protopresbiter, cu fiască supunere și neclătit devotament aduc Escelenței Voastre prinos de mulțumită pentru îngrijirea părintească observată față de parochia de aici, trimițîndu-ne pe alesul și doritul protopop spre mîngăierea și mulțumirea generală.

### Luni.

Ziua aceasta a fost destinată pentru instalarea oficioasă în tract a noului protopresbiter.

La 11 ore întrunit fiind sinodul protopresbiteral, dl adm. protopresb. Petru Juga senior prin o vorbire amodată predă conducerea tractului dlui protopresbiter Ioan Stroia.

Acesta după-ce mulțumește pentru primirea pompoasă ce i-s'a făcut din partea tractului, își ține vorbirea-program despre activitatea ce o va desvolta d-sa. Mănos program, frumoasă activitate ne-a promis. Și, anticipînd, credem că îl va și aduce în îndeplinire, de oare-ce îi cunoaștem trecutul. Îl cunoaștem că nu este omul vorbelor, ci al faptelor. În special a accentuat, că în toată activitatea d-sale va fi condus primu loco de conștientitate.

Dl paroch Ioachim Muntean în numele sinodului asigură, că la ducerea în îndeplinire a bogatului program desvoltat preoți și mireni cu toții îi vor da spriginul lor, pentru-că toți sînt convinși de bunele intenții în toate ale dlui protopresbiter.

Cu acestea partea oficioasă a instalării s'a finit.

Dee Dumnezeu, ca introducerea dlui protopresbiter Dr. Ioan Stroia în tractul nostru să fie într'un cîas cu noroc!

Arghir.

## Academia Română.

Precum am anunțat sesiunea, generală a Academiei Române din anul acesta s'a deschis Marți, în 12 Martie n.

Programul lucrărilor sesiunii acesteia este foarte interesant și bogat. Amintim aici: Raportul secretarului general D. Sturdza, activitatea Academiei în 1900—1901, pe care îl vom publica în curînd. Urmează rapoartele diferitelor comisii despre exercițiul bugetar, despre bibliotecă, despre starea diferitelor fundațiuni, despre împărțirea cărților didactice și religioase din fondurile Fîtu și Scorșeanu, despre Dicționarul limbii române, apoi alegerea nouelor comisii pe 1901—1902.

Nou alesul membru I. cavalier de Pușcariu își va ține discursul de recepțiune. Se vor determina subiectele propuse de secțiunile respective pentru premiul G. San-Marin de 2000 lei, din 1906, pentru premiul Eliade Rădulescu de 5000 lei, din 1906 și Anastasie Fîtu de 3000 lei, din 1906.

Urmează raportul comisiei însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1900—1901, raportul comisiunilor asupra publicațiunilor prezentate la premiile din 1901: Marele premiu Năsturel de 12000 lei, Eliade-Rădulescu de 5000 lei și Adamachi de 5000 lei, raportul comisiunii asupra manuscrisurilor »Fauna ichtiologică a României» prezentate la premiul Lazăr, de 5000 lei, din 1901, asupra manuscrisurilor »Charla agronomică a României» prezentat la premiul An. Fîtu, de 3000 lei, din 1901, asupra manuscrisurilor »Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1821» prezentat la premiul Adamachi de 5000 lei, din 1901.

După aceea se vor alege comisuniile pentru examinarea publicațiunilor, cari se vor prezenta la premiile din 1902 Năsturel, Lazăr, Adamachi, principesa Alina Știrbei de 8500 lei despre »Principiile morale și creștinești de cari trebuie să se conducă părinții în educațiunea copiilor», la premiul Eliade Rădulescu »Studiu comparativ asupra dialectelor române», la premiul Adamachi »Domnia lui Ștefan cel-Mare», la premiul G. San-Marin »Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine».

În sesiunea actuală se va face alegerea unui membru în secțiunea științifică, alegeri de membri onorari și corespondenți, alegerea președintelui și vicepreședinților Academiei, precum și a diferitelor secțiuni pe 1901—1902.

În fine secretarul general va raporta asupra lucrărilor sesiunii generale din 1901.

## La alegerea din Cămpeni.\*)

Cămpeni, Februarie 1901.

În anul 13 al »Tribunei» s'a publicat o scrisoare subscrisă de anonimi »Adevărații cămpenari de baștină» ca un fel de răspuns la o scrisoare publicată în nr. 2 al »Tribunei Poporului» din Arad, subscrisă de anonimul »Cămpenari de baștină», cari se ocupă de afacerile din parochia greco-orientală din Cămpeni. Noi nu cunoaștem, nici pe unul din anonimi, ne-a surprins însă, când am văzut că se discută în ziariștia, într-un chip atât de reuțăcios afacerile din parochia noastră. Drept răspuns la cele publicate, prin cari se atacă între alții fostul administrator Motora, vă rugăm a publica următoarele:

Scrisoarea anonimilor »Adevărații cămpenari de baștină», precum și alte multe apărute în »Tribuna Poporului» din Arad, au nefericit scop, ca u mijloace iertate și neiertate și cu ajutorul ziaristice noastre să influențeze asupra consistoriului, ca pe noi să ne ferească cu mult laudatul lor fiitor paroch.

Poporul în întreaga afacere a îndeplinirii postului al doilea de paroch, dela lege nu s'a abătut, ci a pretins și pretinde îndeplinirea ei și din partea celor mai mari.

Sîntem peste 500 familii, cari una și aceea dorință avem, și sînt 30—40 contrarii noștri. Cu chiu cu vai și numai ei știu cum, la așa numita alegere din 10/23 Decembrie 1900, au recutat 75 voturi, din 540 voturi, când lista se compune după lege și nu după voința nu știu cui. Din cele 75 voturi astăzi dacă mai țin împreună 30—40 și și din acestia, dacă sînt împotriva fostului administrator mai mult de 13 inși, putem garanta ori-când.

Împrejurarea, că fostul administrator, — fiind spriginat de aproape întreg poporul, — este persecutat, ear' tînerul cleric spiginat și impus, ne surinde.

Celor răposăți din familia Motora le sîntem cu recunoștință, căci prin a lor conducere și bărbăție avem biserică și fonduri și astfel numai de bine a-i grăi putem, noi însă creștini fiind, le dorim: odihnă veșnică.

Fostul administrator parochial, de care nu încap cei interesați, la a comitetului parochial și a poporului rugare a fost sfințit de preot și duhovnic pe hramul sfintei noastre biserici, și instituit de administrator parochial, în asigurarea de a rămâne și ca paroch, fiind parochia și atunci de clasa a doua. Metropolitul răposat și consistorul trebuia dela început să-și zică părintelui Motora: n'ai calificațiune legală, nu te putem sfinți, ear' poporul din Cămpeni trimite-ne om calificat, sau fiindcă în mijlocul lui se afla un preot disponibil, părintele Mihail Contes, care servea un șir de ani la biserica noastră, să-și fie instituit pe d-sa. Nici una nici alta însă nu s'au întîmplat.

Nu ne-a fost de ajuns ca să avem înaintea ochilor noștri numai un preot disponibil, ci acum se vedem fără nici un oficiu și pe părintele Motora. Departe de noi ori-ce intențiune de a ataca, de a înălța sau hul pe cineva.

Ca cele afirmate de noi, despre părintele Motora, să nu apară de neadevăruri, lăsăm să grăiască și următoarele documente:

Decisul comitetului parochial de 7 Martie 1891, prin care s'a cerut sfințirea de preot a învățătorului director școlar și diacon Ioan Motora și instituirea d-sale de administrator parochial, care avea următoarea calificațiune:

a) atestatul școlar de pe clasa a IV-a gimn., al doilea între colegi și a VI-a clasă gimn.; b) absolutor clerical de 3 ani; c) atestat de calificațiune preoțesc, al cărui rezultat ordinul consistorial nr. 4693 B. 1885 îl califică în modul următor: »clericul absolut Ioan Motora din Cămpeni s'a supus examenului de calificațiune preoțesc. ș. a. și prestînd examenul cu bun succes se provide cu atestatul de calificațiune preoțesc»; d) diploma de învățător și din limba maghiară pentru școlile populare elementare capitale. Dar calificațiunea părintelui Ioan Motora, se mai completează și prin următoarele servicii și lucrări îndeplinite de d-sa, pe terenul bisericesc școlar și social în decursul vieții practice de 20 ani, și anume:

1. Doi ani ca învățător în comuna bisericească Bucium-Cerb, după-cum atestatul grăește: »se poate recomanda ca unul dintre cei mai desteri, pe calea și în sfera învățătorească.

2. Opt ani ca învățător și director școlar, la școala din Cămpeni, doi ani ca diacon și 10 ani ca administrator parochial și director școlar, după-cum atestatul oficiului protopopesc grăește: »cu zel făcînd progrese deplin mulțumitoare spre mulțumirea credincioșilor».

3. 15 ani ca catechet la școala de stat, 13 ani fără remunerațiune ear' 2 ani cu o remunerațiune de 40 coroane și după-cum atestatul grăește: »cu bun succes.

\*) La insistențe repețite publicăm corespundența aceasta, anunțînd, că din partea noastră declarăm de încheiată discuția în chestie.



4. Prin decizia Curiei regeste nr. 3377 din 1892 fostii iobagi din Câmpeni, deveniseră proprietari pe suma de 18.750 fl. ca preț de răscumpărare a dreptului regal trei luni și peste 4781 fl. 19 cr. ca interese restante, cari în sedința ținută la 3 Decembrie 1894 sub președinția părintelui Ioan Motora și la propunerea d-sale au donat fondului școlar comun gr.-or. și gr.-cat. din Câmpeni suma de 17.281 fl. 19 cr. pe lângă o asigurare specială, ear' comunei politice Câmpeni 6250 fl. Aceasta s'a făcut prin tactul și stăruința dlui Motora, dar' nu negăm, că până la aducerea deciziei Curiei n'au lucrat și alții, dar' tot împreună cu părintele Motora.

5. Când s'a așezat de învâțatul în Câmpeni, anul 1882, aveam unul-doi maeștri, ear' societăți culturale cu statute nici una. La stăruința d-sale azi avem 40—50 maeștri, calfe și ucenici.

La anul 1886 dimpreună cu colegul d-sale Nicolae Corcheș au înființat „Reuniunea de cântări și muzică a plugarilor români din Câmpeni” cu statut aprobat și a cărei președinte a fost d-sa mai mulți ani.

La anul 1887 a pregătit statutul și a adunat inteligența, înființând „Societatea de lectură Concordia din Câmpeni” cu statut aprobat.

La anul 1896 dimpreună cu primarul George Corcheș au înființat „Reuniunea de înmormântare din Câmpeni și jur” cu statut aprobat și a cărei director este d-sa.

Multe din lucrările de bine ale părintelui Motora am putut să mă numărăm, căci d-sa pentru a poporului înaintare și a bisericii și școlii înflorire s'a luptat cu o rară bărbăție.

Ca cele constatate până aci se nu apară de neadevăruri, servim cu documente autentice, care se află la primul subscrib.

Acum lăsam la aprecierea onor. public încă părintele Motora a avut și are calificațiunea legală prescripă de „regulamentul pentru parohii” și încă concentrarea noastră și tinută în urmă, de a nu lăsa, ca un preot la culmea chemării sale, de dragul nu știu cui, să fie atacat în chipul cel mai neuman, zicem, puerderea și lucrările îndeplinite de noi, merită considerarea, sau desconsiderarea lumii.

Am grăit adevărul și pe calea aceasta a mai sta de vorbă, cu nu știu cine, nu aflăm de cuviință.

Constantin Sturza, Eftimie Pașitia,  
George Goia, Zsoltos Simon,  
Bota Vasile, Mihon Nicolae,  
parochieni.

## Cronica zilei.

Sibiu, 15 Martie n. 1901.

Esamene. Ieri s'au ținut esamenale private pentru cursul al treilea pedagogic la seminarul „Andreian” din loc. Toate cele 10 domnișoare candidate au reușit. Dintre cei 5 candidați unul este avisat la repetiția esamenului dintr'un studiu, doi din 2 studii și unul din 3 studii.

DI Titu Maiorescu 'și-a dat demisiunea din profesor universitar, cerând regularea sa la pensie pe ziua de 1 Aprilie.

După regularea drepturilor la pensie d-sa nu va mai funcționa ca profesor.

Necrolog. Dr. Szilvassy I., medicul din Borsea, a răposat. În mormântarea a fost ieri, în 14 Martie n.m.

Oferte respinse. Mai mulți tineri din România și în special din Iași s'au adresat guvernului englez, oferindu-și serviciile de a intra în armata engleză.

Printre aceștia sunt medici, studenți, doi ingineri, elevi de școală și muncitori.

Ieri, toți aceștia au primit un răspuns — un fel de circulară — prin care guvernul englez înștiințează, că n'are nevoie de serviciile străine, de oare-ce chiar în Anglia numărul ofertanților e atât de mare, încât nu se pot satisface toate cererile. Apoi, pentru a pute intra în armata engleză, se cere șudeția Angliei, care nu se poate căpăta decât după o ședere de cinci ani în acea țară, să știe perfect limba engleză și candidatul să nu aibă o vîrstă mai mare decât 21 ani.

Pedeapsa cu bătaia. În statul Indiana, din America-de-nord, s'a reintrodus pedeapsa cu bătaia. Ori-cine e găsit beat pe stradă, sau vagabond și ori-cine-și bate nevasta sau își părăsește familia, primește dela 5—500 de lovituri cu biciul.

O deputație din Oana Sibului s'a prezentat zilele trecute la ministrul Darányi, condusă de deputatul Zeyk Gábor. Deputațiunea a rugat pe ministrul, ca să dispună menținerea pășunatului comun, de oare-ce compozitorul are legate mari interese de aceasta. — Am dori să știm, oare poporul român din Oana nu suferă ceva gîrbit în drepturile sale în urma demersurilor amintite?

Ambasador anatemitat. Din capitala Bulgariei se anunță, că femeile macedonene au provocat pe proșii bulgari să enunțe anatema asupra ambasadorului rus din Constantinopol, care, precum știm, a luat o ținută atât de categorică în contra agitațiilor comite-tului macedonean.

Poporațiunea Boemiei, conform ultimei conscripții, este de 6.277.245 suflete. În decurs de zece ani s'a sporit cu 467.838, adică cu 8,05%.

Bust lui Nenitescu. La Tulcea s'a instituit un comitet pentru a se ridica un bust în acel oraș decedatului Ioan Nenitescu, fost prefect al județului Tulcea.

Cești și Luitpold. Supușii austro-ungari, cari trăiesc în München au prezentat ducelui regent Luitpold, din incidentul aniversării a 80-a a nașterii sale a adresă omagială. Boemii însă au declarat, că ei nu pot subscrie o asemenea adresă din simplul motiv, că ea a fost pusă la cale de Nemți. Ținuta aceasta a Boemilor va avea, probabil, serioase consecvențe.

Harison, fostul president al Statelor-Unite, a murit.

Ciuma în Capstadt ia proporții tot mai periculoase și a început a bântui și între populația mai ăultă.

Esundări în România. De pretutindeni din țeară vin știri, că apele rîurilor cresc în mod simțitor. La Brăila s'a constatat o nouă creștere a apelor Dunării de 39 centimetri. La Galați deasumarea Dunăreii crește neconștient. Sînt mari temeri de inundații.

O ispravă patriotică în Abrud. Cu datul de 8 Martie n. se scrie „Drapelului” următoarele: Căpitanul orașului Abrud, Képes Ferencz, este deja de două luni suspendat din oficiu, pentru-că s'ar fi aflat mai multe încredințări la manipularea banilor încredințați d-sale. Ieri a venit o comisiune din Aiud și cercetând cauza a aflat afirmative 13 poști, unde numitul căpitan ar fi încasat banii și acum nu poate da seamă de ei. Între altele spectabilul domn a vîndut pe cale de licitație unui biet Român o păreche de boi, și ieri n'a putut da seamă că unde s'banii, ba chiar nici protocolul de licitație nu se mai află în arhivă. Oare cine va despăgubi pe sîrmanul Român și hoțul de păgubaș, care a rămas espus foamei vînzîndu-i-se boii?

Proclamația Kossuthistă. Fiul „sfîntului dela Turin” în vederea alegerilor viitoare a dat o proclamație către toți amicii și neamicii din trecut, să se alăture la „steagul purtat de el”, pe care stă scris: „armată, reprezentanță esternă și teritor valmal independent, încheierea liberă a contractelor comerciale cu statele străine, votare secretă prin comune, arondarea nouă și dreaptă a cerurilor electorale, împărțirea mai proporțională a dărilor, simplificarea procedurii justițiarie etc.”

Declamația Kossuthistă nu mai are astăzi nici un efect între Unguri. Franzi încă vede utopiile în cele scrise de el, dar' ce să facă, numele tătâne-sau pretinde „să se miște” și el. Și se mișcă Franzi.

Ancheta din M. Oșorheiu s'a terminat. Măne răspunde Széll la interelările făcute în aceste chestiune. Foile maghiare spun că cercetarea a descoperit date foarte care referitoare la căpitanul poliției Bernády și preș. alegerii, Csiky. Asupra lor voiesc să pună întreaga responsabilitate pentru cele întemplate.

Audițiune musicală la Carmen Sylva. Marti seara a avut loc în apartamentele M. S. Reginei României o audițiune musicală. Au fost de față d-na Dim. Sturdza, d-na Maria Cantacuzino, d-na generala Manu, d-na Dr. Cantacuzino, d-na generala Penaru, dl și d-na Sileanu, d-na generală Băicoianu, d-na Zoe Balș, d-na Lăssăușu, d-na Cătaru cu d-șoara, d-nul, d-na și d-șoara Seculici, dl Musicescu din Iași.

M. Sa Regina a cîtit câteva poezii cari au provocat admirațiunea generală, ear' în cursul audițiunii musicale s'au distins d-șoara Ketty Ciolac din Botoșani, dl de Sicard, violinist, d-șoara Geyer, d-nii Dall'Orso, Flesch și Dinicu.

Fanatismul Bulgarilor. Delegații din Tulcea veniți la București pentru înmormântarea regretatului Nenitescu au primit prin poșta câte un saculeț de pânză albă, care conține: un carton alb pentru carte de vizită, un petec de sfoară și o bucată de săpun.

Ura! Ura! Trăiască dl Nenitescu. Partisanii lui s'el imitese și s'el urmează! Ear' pe partea ceealaltă: Diagnoza de condolență pentru Nenitescu: 500 grame funie groasă. 50 grame săpun tare. 75 c. m. tul negru. Câte unul pe zi.

Aceasta este opera Bulgarilor din Tulcea.

Am reprodus-o numai ca curiositate — căci bestiile cari au sîrșit-o nu merită să se ocupe oamenii de fapta lor.

În contra Iesuiților. Ascultătorii militari dela politechnica din Lissabona au făcut demonstrații violente în contra Iesuiților. Poliția a trebuit să intervină și a vulnerat cu sabia pe mai mulți demonstranți. Din cauza acestei brutalități a poliției în cercurile studențești s'a produs mare agitație. Guvernul portughez a confiscat toate depeșele referitoare la această afacere.

## MAI NOU.

Flota rusească la Toulon.

Marsilia, 14 Martie n. Un comiteat oficial anunță, că cu prilejul vîsitei lui Loubet la Toulon pe lângă flota italiană și flota rusească va face demonstrații la Toulon. Faptul acesta este cea mai convingătoare dovadă despre apropierea Italiei către alianța rus-franceză.

Manifestații revoluționare în Sofia.

Cu ocaziunea sărbătorii sale anuale obicnuite ținută în săptămîna trecută în Sofia, comitetul macedonean a aranjat demonstrații revoluționare percurgînd strădele orașului. În fruntea conducerii era un steag roșu cu inscripția: „Libertate sau moarte”. La statua revoluționarului Vasilie Lewski spînzurat pe Turci, Boris Sarafoff a ținut o vorbire revoluționară, în care a declarat, că Europa a înșelat pe Bulgari.

Spre sfîrșitul războiului.

Londra, 14 Martie n. Botha așteaptă sosirea lui De Wett la Standerton încă înainte de 22 Martie, pentru-ca împreună să stabilească în mod legal condițiile de pace. Condițiile oferite de Kitchener după părerea lui Botha sînt cu mult mai blînde, de cum se credea.

Bruxella, 14 Martie n. Guvernul englez a oprit toate telegramele trimise lui Krüger din Africa-sudică. De aceea Krüger n'are cunoștință directă despre pertractările de pace.

Ciuma.

Din 3 până în 9 Martie au obvenit în Capstadt 50 casuri nou de ciumă, 18 au avut sfîrșit mortal.

## Bibliografie.

Tablouri românești.

La administrația „Tribunei” se află de vînzare următoarele tablouri, cari fac podoaba ori-cărei case românești:

Portretul Metropolitului Andrei baron de Șaguna . . . cor. —40  
Portretul Metropolitului Sterca Șuluțiu . . . —40  
Portretul profesorului Gregoriu Silași . . . —30  
Portretul Il. Sale dlui Dr. D. Radu, episcopul Lugojului . . . —30  
Prefectul Avram Iancu în fruntea oștirii . . . —40  
Catedrala din Blaj . . . —60  
Conferența națională dela 1894 . . . 3.—  
România la Drebrețin . . . —60

„Băncile de emistune și circulațiune monetară, în special Banca națională română”, de A. D. Damianof. — București, editura „Nouei Reviste Române”. Preț 1 leu 50 bani.

Călețorii patriarhului Macarie de Antiochia în țările române (1653—1658), tesă pentru licență în istorie, de Emilia Cioran. București, stabilimentul grafic I. V. Sococ.

„Insula morților” novelă de R. Voos, tradusă de Andrei Bărsanu, profesor în Brașov. Preț 50 bani.

„Țiganiada” sau „Alexandria ai țigănească”, o preafrumoasă povestire în 12 cântări și vre-o 5000 de stichuri, scrisă acum o sută de ani, de preaisusitul Ioan Budai Deleanu, ear' acum din nou scoasă și pe înțeles întocmit de V. O. — Editura librăriei Ciureu în Brașov. Preț 45 cr.

A egit de sub tipar în editura librăriei Sococ & Comp.: Documentele românești din arhivele Bistriței, partea I. de N. Iorga.

Preț 4 lei.

Tragedia Calvarului, de abb-Henry Bolo, tradusă în românește de membrii societății de lectură „Inocențiu Micu Clain” a teologilor din Blaj. Edit. societății tiparul „Tipografie”, societ. pe acțiuni în Sibiu. Preț: 2 coroane, pentru România: 3 lei.

În această scriere se tratează, într-o concepțiune originală și într-un stil superb, divina tragedie a Mântuitorului. E o lectură, ce înalță fiecare suflet creștin, obicnuințat simți și gândi.

Traducerea e vrednică de original; pare-că nici nu e traducere. Un limbaj verde românesc, în felul scrierilor sfinte, care caracterizează celelalte traduceri, care face onoare tinerilor teologi dela Blaj. Unitatea stilului e așa de evidentă, încât ni-se pare că unul singur a făcut întreaga traducere.

Înălțosimea tehnică nu desminte reputațiunea bună a atelierului „Tipografie” noastre. Ear' broșurarea în stil antic, franțuzesc îi dă o formă originală și atrăgătoare. Învelșul e de hîrtie pergament.

Rar se vede în piața de cărți românești o carte cu înălțosime așa de elegantă, demnă atrăgătoare.

„Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, recomandă următoarele note pentru piano:

R. van Saanen, cîvinte de M. Eminescu Doina codrului . . . —75  
I. Paschill. Cîvinte de I. Dorianu. Așa „mi-e scris, romanță pentru voce și piano . . . —50  
F. Domeier. Soirées de Bucarest, vals Sîrba Bucureștilor, pentru voce și piano de In D. Bulan . . . —50  
I. Villacrose. De ce „mi-ai zis odinioară, romanță . . . —75  
Pavotte de la Princesse „Marie” de Michel Margatizur . . . —75  
Zéphir. Polca mazurca de G. Ionescu . . . —75  
G. Vasilu. Frametel Zorului, horă . . . —75  
C. Felix. Cîvinte de I. Dorianu. Vals conjugal pentru voce și piano . . . —50  
Radu D. Rosetti. E vre-un loc uitat de oameni, reverie pentru voce și piano . . . —50  
I. Paschill. L'Amiditi, vals . . . 1.—  
Ai plîns și tu v'odată? Romanță pentru voce și piano de Ernest I. Alexandrescu . . . —50  
Nu înțeleg. De E. I. Alexandrescu . . . —50  
Pictoriul. De E. I. Alexandrescu . . . —50  
Un fir electric. De E. I. Alexandrescu . . . —75  
L'Affection. Polca franceză pentru piano de C. D. Belortu . . . —40  
De Brăila la Gênes. Galop pentru piano de C. D. Belortu . . . 50  
Sîrba Bucureștilor, pentru voce și piano . . . —50  
Ioan D. Burlan  
Souvenir de Zürich. Polca mazurca de Anton Kneisel . . . —50  
Gas de quartie original. De Mayer Lutz . . . —50

La comanda de din afară se se adăugă pentru porto postal încă 5 cr., ear' pentru expediție recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța expediției recomandăm modalitatea din urmă.

„Enciclopedia Română”, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, de Dr. C. Diaconovich, primsecretarul „Asociațiunii”.

A apărut fasc. XXII al acestui dicționar enciclopedic, cuprînzînd cuvintele Libelul — Manaliu.

Numărul articolelor acestui fascicol trece mult peste 1000, și anume conține restul literel L. și vre-o 500 cuvinte cu inițiala M. Partea cea mai interesantă pentru noi a publicațiunii, și anume articolele istorice și biografice românești, de astă-dată ni-se prezintă în număr deosebit de mare și în estensiune ce trece peste cadrul unei mici enciclopedii, dar' care e pe deplin justificată prin importanța subiectelor. Dintre aceste articole remarcăm: Literatora (M. Strajan), Lucaciu, Rugoj, Lytuan (D. Onciul), Mailat, Maior, Maiorescu, Măldărescu, Măstăre, Mangra, Maniu, Manliu, etc. Igiena: Lupus, Mălaiu, Malaria, Mămăliga. Din celelalte amintim: Liber schimb, Licheni, Limba, Limbric, L'Independance Roumaine, Linné, Lipova, Lipovani, Lipsca, Lissabona, Livingstone, Lobkowitz, Locke, Londra, Lombroso, Lonyay, Loteria, Ciril Lucari, Ludovic, Luna, Lupa, Lupul, Luther, Lutherana biserică, Lyon; Macedonia, Machiavelli, Madrid, Maghiari, Magnetism, Maimuța, Malaiezi, Mamifere, Mandicevski (Dr. Sbiara), Mangan, Manifest, etc.

Îndoeobi amintim îngrijirea ce se dă chestiunilor mai importante din istoria noastră națională, tractate în cea mai mare parte de distinsul nostru istoric Dr. D. Onciul cu profunditatea și obiectivitatea ce caracterizează toate scrierile acestui savant istoriograf. De interes pentru cercuri largi și de folos real, sînt articolele igienice lucrate de academicianul Dr. Felix, cel mai competent autor român în materie de igienă. Științele naturale, și îndoeobi botanica, deasemenea e bine reprezentată, și întrec scrierile ce le avem până acum în această materie.

Dintre ilustrațiunile amintim biserial, cile românești din Lugoj, unul dintre cele mai importante centre ale Românilor din Ungaria.

Abonamentele se fac la W. Krafft în Sibiu (depoșit general pentru România: E. Storck, București) și se primesc numai pentru publicațiunea întreagă. Prețul de prenumărare pentru un tom broșurat cor. 20 —, legat cor. 23. 20 (în România: lei 25. —, resp 28.50).

O carte bună. Zilele acestea a apărut o broșurică de 65 pagini 4° mic, intitulată „Buna chiverniseală”, dînd sfaturi și îndemnări de muncă și crutare, în limbă ușoară, pare-că anume scrisă pentru popor, și spriginindu-și îndemmurile cu pilde din vîiește ome-nime. Această carte, al cărei titlu e: „Buna chiverniseală”, carte pentru toți, întocmită după ideile lui Samuil Smiles, de Teodor V. Păcățian, cuprinde următoarele capitole: Muncă și sîrguință; Obicnuința de a chivernisi; Lipsa de îngrijire; Buna rînduială, chiverniseala și Regulele chiverniselei.

Sigur „Buna chiverniseală” a dlui Păcățian satisfac unei lipse de mult simțite în literatura populară instructivă. Proșii, învîțătorii, directorii școlari au la dispoziție în „Buna chiverniseală” cea mai potrivită carte pentru a o recomanda poporenilor și a o pune în mâinile elevilor ca premiu de esamene. Costă numai 40 bani (20 cruceri) și se poate procura direct dela autor (Sibiu, Hechtgasse nr. 16).

Ermeneutica biblică, compusă după Ubaldo Ubaldi, de Dr. Victor Semigelski, cu aprobarea ordinariatului metropolitan gr.-cat de Alba-Iulia și Făgăraș. Tipografia seminarului archieescan din Blaj. Editura autorului. Preț 2 cor.

Autorul destinează venitul curat pentru fondul provincial de salarizare al proșilor și învățătorilor

„Fovestea priveghetii”, după „Înșiră-te Mărgărite”, de I. Mantiu. Estras din publicațiunea „Lui Titu Maiorescu, Omagiu”. București, stabilimentul grafic I. V. Sococ, str. Berzei nr. 59. Preț 25 bani.

## Sosiți în Sibiu.

La 15 Martie n. 1901.

Hotel „Împăratul Romanilor”: Zeltler, proprietar din Zălau; Țintariu, contabil din Bucium; Raskay, inginer din Aiud; Ana Turoșanyi din Murș-Oșorheiu; Jurea, econom din Bucium; Dr. Kurt din Drežda; Oberason, neguțier de lemne, Krauss, Elek, din Budapesta, Prager, Bienenstock, Oppelt, Löwi, Dworsak, Farkas, Kral, Funkel, Frankenstein, din Viena, Adler din Cluj, Somla din Arad, Fiala din Olmütz, comercianți.

Hotel „Neurhrer”: Herzény, locotenent din Egger, Kramer din Budapesta, Müll din Brașov, comercianți; Bonferth, privatier din Bethlen-S-Miclaug.

Hotel „Meltaer”: Ozeter din Reten, Raula Mainann din Viena, privatieri; Green, preot din Hundrubeehu; Frâncu, econom din Rîmnice; Fro-nius voiajor din Viena.

Hotel „Habermann”: Toth, tapetier din Arad; Mohan cu soția, notar din Bendorf.

## Cursul pieței din Sibiu.

Din 15 Martie n. 1900.

Hărtie-monetă română . . . Comp. 18.74 vînd. 18.84  
Lire tîrcoști . . . — „ — „ —  
Imperial (15 R° aur) . . . — „ — „ —  
Ruble rusești aur . . . 2.48 „ 2.54  
Galbeni . . . 11.28 „ 1.840  
Napoleon-d'ori . . . 19.— „ 9.100  
100 Marco germane . . . 117.— „ 117.40  
Lire sterling . . . 23.90 „ 24.20

## Bursa de Budapesta.

Din 13 Martie n. 1900.

Renta de aur ung. 4% . . . 118.25  
„ „ 4% . . . 98.35  
„ „ val. cor. 4% . . . 98.30  
Împrumutul căilor ferate ung. . . 99.25  
Bonuri rurale ung. . . 98.50  
„ „ croate-slavone . . . 98.50  
Obligațiunile desp. regalilor . . . 98.50  
Losuri pentru regularea Tisei și Seghedin . . . 140.—  
Renta de hărtie austriacă . . . 98.15  
„ de argint austriacă . . . 98.—  
de aur austriacă . . . 11.25  
Losuri austriace din 1860 . . . 142.—  
Acțiunile băncii austro-ungare . . . 167.50  
„ de credit ung. . . 715.—  
de credit austr. . . 702.50  
Scrieri fondare ale institutului de credit și economii „Albina” . . . 102.—  
Galbeni împărațesți . . . 11.85  
Napoleon-d'ori . . . 19.50  
Marco 100 imp. germane . . . 117.40  
London 10 Lire sterlingi . . . 240.40

## Bursa de Viena.

Din 13 Martie n. 1900.

Renta de aur 4% . . . 118.35  
Renta ung. v. c. 4% . . . 98.30  
Împrumutul căilor ferate ung. . . 99.80  
Bonuri rurale ung. . . 98.60  
„ „ croate-slavone . . . 98.75  
Renta de hărtie austriacă . . . 98.35  
„ de argint austriacă . . . 98.15  
de aur austriacă . . . 11.15  
Losuri austriace din 1860 . . . 141.80  
Acțiunile băncii austro-ungare . . . 16.8.—  
de credit ung. . . 714.50  
de credit austr. . . 701.75

Pentru redacție și editură responsabili: Andrei Baltes. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.



